

Eilenberger: Minun kolmikieliset kaksoseni | Maailmankirjat

Isän selviytymistarinoita

RIITTA VAISMAA

Kustantaja ei anna *Minun kolmikielisille kaksosilleni* muuta määritettä kuin käännetty kaunokirjallisuus. Romaaniksi **Wolfram Eilenbergerin** teosta ei voi nimittää. Se on eräänlainen pakinakokoelma tai paremminkin isäpäiväkirja tai isäblogi. Polttopisteessä ovat kulttuurien yhteentörmäykset ja monikulttuurisen lapsiperheen arki ja niistä kehkeytyvä tilannekomiikka. Kolmekymmentä lukua perä jälkeen vie toisteisuudessaan sinänsä aivan oivaltavalta ja oivalliselta huumorilta väkisinkin terää. Uskon, että Eilenbergerin huumorista saa parhaan otteen ja parhaat naurut, kun teoksen lukee kuin blogin tai päiväkirjan: luku kerrallaan.

Teoksen minäkertoja, isäkertoja, on saksalais-suomalaisen avioparin mies. Pariskunnalla on kaksostytöt, joten monikkoperheen koti-isän arjessa riittää tekemistä ja pulmia.

Teos ei etene kronologisesti. Kertoja liikkuu vapaasti ajassa, samoin maasta ja maanosasta toiseen. Aikahaarukka ulottuu kaksosten syntymästä seitsenvuotiaitten pikkutyttöjen elämään. Paikka on milloin Indianan Bloomington, milloin Toronto, milloin Berliini, milloin suomalainen mökkimaisema. Perheenäidin työ kuljettaa koko joukkoa maasta ja maanosasta toiseen. Eräänlainen nykyhetki on Torontossa, missä taustatietojen mukaan Eilenbergin perhe nykyäänkin asuu ja missä vuodesta 2010 myös minäkertoja, filosofian tohtori, on saanut opetustyötä yliopistosta. Samassa paikassa vaimo on suomen kielen ja kulttuurin professorina. Perheen aiemmista vaiheista voi lukea Eilenbergerin 2011 ilmestyneestä teoksesta *Minun suomalainen vaimoni*.

Eilenberger nauraa kliseille, vaikka sortuu niihin itsekin. Tämän hän tekee tahallaan.

Hauskuutta Eilenberger kehii eritoten vanhempien nurin niskoin käännettyistä rooleista. Isäkertoja huolehtii pääosin perheen arjesta, tosin paljolti vaimon käsityttämänä. Epätyyppillinen työnjako näkyy konkreettisesti lasten kuljettamisena kouluun ja taas sieltä kotiin. Pohjois-Amerikassa ei lakisääteisesti saa päästää alle kymmenvuotiaita lapsia valvomatta liikenteeseen, kun pohjoismaissa Eilenbergin mukaan nelivuotiaat kulkevat ongelmitta yksikseen raitovaunuilla ja hoitelevat samalla hymyillen asioitaan kännykällä. Isä ja lapset tekevät matkaa kävellen, mikä on hankalaa kaupungissa, jossa ei ole lainkaan otettu jalan-kulkijoita huomioon. Bloomingtonissa ja varsinkin Torontossa lapsia kuljettavat enimmäkseen filippiiniläiset kotiapulaiset – ja pari isää – citymaastureilla ja jokunen harva polkupyörällä. Serbialainen Igor tekee seuraa kaksosten isällä, mikä ei tämän osakkeita nosta.

Kun samassa koulussa käy yli 40 kansallisuuden lapsia, kulttuurien kohtaamisiin ja törmäyksiin on helppo uskoa. Tosin pohjoismaisten geeniensä varassa järkevät kaksoset, Tyyne ja Tuuli, selviytyvät vallan mainiosti. Jos Eilenbergeriin on uskomisen Torontoon ver-

rattuna Suomessa vasta vähän harjoitellaan. Torontossa syntyy kaaos, kun isä uskaltautuu lastensa kanssa mörköleikkiin kesken koulumatkan.

Kirjoittajan ideana on nauraa itselleen, mistä johtuen niin vaimo kuin pienet tyttäretkin näyttäytyvät viisaina ja pärjäävinä. Suurimmaksi selittäväksi tekijäksi Eilenberger nostaa vaimon syntyperän.

Suomi esittäytyy maana, jossa asiat hoidetaan järkiperaisesti ja suoraviivaisesti. Erityisesti tomera vaimo selviää tilanteesta kuin tilanteesta. On herkullista lukea, miten ympäristö seuraa, kun suomalainen vaimo purkaa tarmoaan takkapuiden pienimiseen. Klapeista sentään lienee kyse, vaikka suomennos väittää vaimon hakkaavan halkoja. Tytöt oppivat toimintamallit äidiltään.

Kieltämättä suomalainen arki näyttäytyy vielä hyvin yksinkertaisena pohjoisamerikkalaiseen verrattuna. Vaikka Eilenberger vertaa olosuhteita pohjoismaisiin tai skandinaaviisiin, monta kertaa lukiessa tuli mieleen naapurimme Ruotsi; siellä on paljon enemmän asioita, joita kunnan kansalaisen tulee noudattaa säädöksin tai ilman niitä.

Minun kolmikielisten kaksosieni ilmaisu on usein varsin kommervenkista, ilmeisen tahallisesti. Ilmaisulla Eilenberger haluaa kuvata ja monin paikoin onnistuukin hyvin kuvaamaan elämän monimutkaisuutta ja vaivalloista byrokratiaa, mutta liian vaikeiksi virkkeet välistä menevät. Ei hyvän huumorikirjan lauseita pidä joutua lukemaan moneen kertaan, ennen kuin pysyy kirjoittajan ajatuksessa mukana. Kun vielä luettavaksi tulee alaviitteitä, joissa on joskus varsin hyödyllisiä suomennoksia, joskus lähteitä ja ns. lähteitä, idea ja komiikka tuppaa aika ajoin hukkumaan liikaan monimutkaisuudella leikittelyyn ja kankeuteen. Osin lopputulokseen vaikuttanee se, ettei suomentaja ole uskaltanut ottaa etäisyyttä saksankieliseen alkuperäistekstiin. Joskus tekstiin on jäänyt silkkvoja virheitäkin. Esim. näin ei saa kirjoittaa: "Ja minulla alkaa olla nyttemmin jo niin tylsää, että jokainen päivä tuntuu kuin ihmeelliseltä oman itseni ylösnousemukselta, koska olen varma kuolleen jo illalla tylsyyteen!"

Wolfram Eilenberger: *Minun kolmikieliset kaksoseni* (Kanada kann mich mal). Suom. Anne Mäkelä. Siltala. 189 s.